

Karta ewidencyjna obiektu grobownictwa wojennego

Gmina: **POZNAŃ**

Nr ewidencyjny: **3029035_5**

Rodzaj obiektu ¹	Nazwa obiektu	Miejscowość
CMENTARZ WOJENNY	CMENTARZ OFICERÓW RADZIECKICH (33 ARMII)	WOLSZTYN
Zdjęcie – widok ogólny	Kategoria II wojna światowa	
		<p>Adres województwo / powiat / gmina WIELKOPOLSKIE / WOLSZTYŃSKI / WOLSZTYN</p> <p>ulica / lokalizacja opisowa CMENTARZ WOJENNY ul. 5 Stycznia nr 60</p> <p>Właściciel / zarządca terenu / działka nr Miasto Wolsztyn / 302903_4.0002.171/2</p> <p>Kwaterna, rząd / ewent. lokalizacja opisowa Teren byłego cmentarza katolickiego / 52°06'48.5"N 16°06'29.0"E (52.113466, 16.108051)</p> <p>Podstawowa informacja o pochowanych ŻOŁNIERZE ARMII CZERWONEJ 362 osoby</p> <p>Datowanie 1945 r.</p> <p>Forma ochrony CMENTARZ WOJENNY WPISANY DO GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW (nr rej.: 2201 z 24.03.1976 r.)</p> <p>Wymiary (szer., głęb., wys.) 7.800 m²</p> <p>Material Beton, lastryko, mosiądz, brąz, granit, piaskowiec, marmur</p>
		

¹ cmentarz wojenny / kwaterna wojenna / mogiła zbiorowa / grób indywidualny....

Szkic sytuacyjny		Opis obiektu i inskrypcje	
		<p>Lastrykowe mogiły mają charakter ziemny, z pełnym obramieniem oraz obeliskiem w szczycie, z zamontowanymi 2 elementami z mosiądzu lub granitu: gwiazdą oraz tablicą inskrypcyjną (1 tablica jest marmurowa).</p> <p>Pojedyncza mogiła o wymiarach (szer. x dł. x wys., w cm) – obramienie: 95 x 180 x o szer. krawężnika: 12; podstawa obelisku: 65 x 38 x 14, obelisk: 45 (u podstawy) i 26 (u szczytu) x 26 (u podstawy) i 12,5 (u szczytu) x 90; tablica inskrypcyjna: 30 (w dolnej części) i 22 (w górnej części) x 1 (z mosiądzu) i 3 (z granitu) x 34 (z mosiądzu) i 33 (z granitu); całość o wys. ok. 115.</p> <p>Elementem dominującym jest pomnik (11 m) oficera depczącego hitlerowskiego orła i rozdarty sztandar ze swastyką, z 1945 r., autorstwa Józefa Murlewskiego i Edwarda Przymuszały. Po obu stronach schodów prowadzących do pomnika umieszczono 12 tablic z brązu, przedstawiających różne rodzaje broni.</p> <p>---</p> <p>Układ inskrypcji nagrobnych (w języku rosyjskim):</p> <p>[STOPIEŃ WOJSKOWY] [NAZWISKO] [IMIĘ I IMIĘ ODOJCOWSKIE] [DATA URODZENIA – DATA ZGONU]</p>	
Stan zachowania i najważniejsze postulaty konserwatorskie	Bibliografia	Dane dot. osób pochowanych, okoliczności śmierci, pierwotnego miejsca pochówku; historia obiektu itp.	
Stan grobów dobry.	<p>Pleskaczyńska Konstancja, Pleskaczyński Adam, <i>Cmentarze i mogiły żołnierzy Armii Czerwonej w Wielkopolsce</i>, Warszawa 2018, s. 171-185.</p> <p><i>Каталоге захоронений советских воинов, военнопленных и гражданских лиц, погибших в годы Второй мировой войны и погребенных на территории Республики Польша</i>, red. I. A. Makarow, Warszawa-Moskwa 2003.</p>	<p>Cmentarz założono 8.03.1945 r., urządzenie ukończono 12.08.1945 r., a oficjalnie oddano do użytku 7.10.1945 r. Powstał w miejscu nieczynnego od 1910 r. cmentarza katolickiego. Tworzą go 362 nagrobki indywidualne, w których spoczęli oficerowie 33 Armii I Frontu Białoruskiego, polegli w walkach o Wolsztyn oraz w kolejnych miesiącach na zachodnich terenach Polski oraz na terytorium Niemiec.</p> <p>W szczycie głównej alei znajduje się pomnik z brązu, o 15 m wysokości, przedstawiający oficera depczącego hitlerowskiego czarnego orła i rozdarty sztandar ze swastyką (sam figuratywny odlew ma 4,5 m wysokości), z pamiątkową metalową tablicą zamontowaną na cokole z ciosanych bloków piaskowca; został wykonany przez Józefa Murlewskiego i Edwarda Przymuszałę. Po obu stronach schodów prowadzących do pomnika umieszczono 12 tablic z brązu, przedstawiających w schematyczny sposób różne rodzaje broni.</p>	
	Załączniki		
	<p>Dokumentacja fotograficzna – stan na 23.09.2019 r. i 14.09.2022 r. – w wersji elektronicznej.</p> <p>Zdjęcia archiwalne – w wersji elektronicznej.</p> <p>Załącznik nr 1 – dane o pochowanych.</p> <p>Załącznik nr 2 – zestawienie napisów na pomnikach.</p> <p>Załącznik nr 3 – zestawienie inskrypcji nagrobnych.</p>		
Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data, podpis):	Sławomir Józefiak, 18.10.2022 r.		